

A horvát- és tótországi végvidék emez erdőségei két egymástól lényegesen eltérő csoportot képeznek, melyek egyike az ugynevezett karstterületen lévő állabokat és ugy a tengerpart, valamint a likai, otocsáni és ogulini ezredterületek belsejében található karstsivatagokat foglalja magában.

A második csoport a nevezett végvidék összes többi erdőségeire terjed, és ennek alközete nem mint az előbbié, durva szemecses mészkőből, hanem márgapala, zöld kőbasalt, augit és dolomit harmadkoru képződményeiből áll, miglen az Unna, Kulpa és Száva síkjai az özönképződményhez tartoznak; miért is a második csoport erdőségeinek használatát és művelését egészen más elvekre szükséges fektetni, mint az első csoportbeli állabokéit.

Az erdőgazdaság a jelen-kor követelményeinek nem felel meg, és a legnagyobb hiba a mit e részt a horvát-tótországi végvidék összes erdőségeire nézve elkövettek, az volt, hogy az erdei szolgálmányok fődözésére szükséges területeket nem mint külön üzemtesteket és nem a célnak megfelelő módon kezelték, és hogy ez óriási erdők fatermésével kicsinyes részletkereskedést üztek.

Ez utóbbi még akkor is nagy hiba maradna, ha az erdők gazdaságát a jogi viszonyok rendezése után különben tökéletesen egészséges elvekre fektetnék; ha azoknak beosztása üzemtestekre egészen megfelelően és az üzemmód, a forda és a berendezés ideje egészen a beható viszonyokhoz mérve állapíttatnék meg; mert ezen hibánál fogva ez erdők teljes kihasználása a kerületek legtöbbjeiben minden körülmények között lehetetlen maradna; és mert ennél fogva az újraerdősítés, nevezetesen a karstterületen, de részben a többi állabokban is, nem lehetne a birtokos céljainak megfelelő, a mint ez a továbbiakból világosan ki fog tűnni.

A szabott áron nyugvó és mindig csak egy év tartamára kiterjedő részletkereskedés ugyanis igen előnyös eredményeket szolgáltathat ott, a hol a helyi szükséglet az egész termést igénybe veszi, vagy a hol az illető vidéken a másként el nem helyezhető tőkék oly fölöslege létezik, hogy annál fogva az egész termés előnyös eladására minden évben teljes biztonsággal lehet számítani.

Ily eljárás azonban korántsem alkalmas arra, hogy távol országok tőkéit egyáltalában, vagy épen a kívánt tekintélyes nagyságban becsábitgassa. A hol tehát, mint e végvidéken is, a föntjelölt körülmények nem forognak fönn, ott az évi termésnek a helyi szükségletet és a fakereskedésre szánt közeli tőkék erejét fölülmuló része használatlan fog maradni, és a többi rész értékesítése is olynemű lesz, hogy az talán a kis vevők igényeinek igen, de a birtokos tartós érdekeinek nem fog megfelelni.

Bizonyítja ezt azon körülmény is, hogy a horvát-tótországi végvidék 882.178 holdra terjedő erdőségeinek mérsékelt számítás szerint 850.000 szabályölet tevő évi tartós faterméséből, a két utolsó év átlagában is alig lehetett 99.000 szabályölnél, vagyis 11⁰/₀-nál többet eladni, s hogy ez években, a történt nevezetes nagy eladások mellett és az egész kincstári meg szolgálmányszükséglet leszámítása után, a tartós termésnek több mint 50⁰/₀-a használatlan maradt.

Hogy azonban a birtokos céljainak a használat módja sem felelt meg, ezt a szóban forgó erdők jelen állapota nagyon is világosan bizonyítja.

Azon részek ugyanis, melyek bajosabban megközelíthetők, és a melyek a piaczoktól távolabb állanak, érintetlenek és lassanként a természet ölébe használatlanul térnek vissza; miglen a közelebb fekvők és könnyebben megközelíthetők nagyobb mértékben vannak kihasználva, mint a hogy ez az erdőgazdaság

okszerű elveinek megfelel. E mellett a többé kevésbé használt területeken, a mennyiben azok nem váltak még terméketlen kősvataggá, az utónövedéket oly fanemek képezik, melyek a jövőben is csak aránylag csekély jövedelmet biztosítanak; miglen az értékesebbek képviselve majdnem épen nincsenek.

Igy a karst egész területén majdnem mindenütt csak bikk utónövedéket találunk, miglen ott a jegenyefenyőcsemeték említést is alig érdemlő mennyiségben és félig elnyomott állapotban fordulnak elő.

Igy tűnik el lassanként a karstterület és a Szávasikság közötti erdőkből a tölgy, s így a Szávasikság számos fiatalosaiban a főfanemeket a kőris és szil képezi, miglen ott a tölgy már csak szórványosan található.

E jelenség oka pedig kétségkívül abban rejlik, hogy a termésnek csak egy részét lehetett értékesíteni, és hogy némi erdőjövédelmek elérhetése érdekében kénytelenek voltak mindig csak a kiválóan keresett értékesebb fanemeket tehát a tölgy és fenyőket eladogatni, a többieket pedig állva hagyni. A vágásokat tehát nem lehetett a nevezett nemesebb fanemek fönntartásának megfelelő módon berendezni, sőt épen ellenkezőleg azok teljes kipusztítása mellett, beerdősítésre csupán a kisebb értékű bükk, kőris és szilfákat kellett megtartani, és hogy e módon a termés néhány százalékát eladhassák, az összes erdőségek folytonos értékesökkenését kellett rendszeresen előmozdítaniok.

Az eddig szokásos kiskereskedés egy további hátránya az így elérhetett tőárak csekélységében is nyert kifejezést, melyek a világpiacok illető áraihoz nem a legelőnyösebb arányban állanak.

Szükségsszerű következménye ez annak, hogy egyes kiskereskedők csekélyebb és csak egy évi tartamra megvett tömegek miatt nem képesek a belterjes használat és olcsó szállítás

most már oly okszerűen rendelkezésre álló eszközeit nagyobb összegek beruházása által előteremteni.

A termelés és szállítás tehát a legkezdetlegesebb állapotban vannak; anyagot, időt és pénzt hihetetlen mértékben vesztegetnek el, hogy némi árut a piacra állíthassanak, a hol azt ismét nem természetszerű, hanem csak szükségalkotta áron lehet eladni. A kiskereskedő ugyanis nincs azon helyzetben, hogy a főpiaczokon raktárakat alapítson, s ott a megfelelő árakat bevárja; hanem többnyire kapzsi üzerekhez kell fordulnia, s e termelvényein, melyeket sem ott nem hagyhat, sem haza ismét nem szállíthat, oly árak mellett tudnia, melyeket ez üzerek megadni épen hajlandók.

Hogy ily körülmények között a kiskereskedő, habár csekély, és a reá fordított munkához egészen aránytalan nyereségben részesülhessen, természetszerűen csak igen kis tőárt fizethetett; ez által pedig a birtokos volt kényszerítve, ez erdők legértékesebb anyagát potom áron elvesztegetni. A szokásos kiskereskedés előnyös folytatására végül az alkalmazott erdőszemélyzet létszáma is igen csekély volt.

Ezt ugyanis, hogy sokkal csekélyebb jövedelemre lehessen szert tenni, mint a minő nagykereskedés útján elérhető, meg kellett volna legalább is háromszorozni, hogy a számtalan szokásu vevőt szigoruan ellenőrizhesse, és a legkülönbélebb módon, például a kijelölési és ellenőrzési kalapácsoknak utánzása segítségével elkövetett tömeges falopásokat megakadályozhassa. Könnyű ezt belátni, ha tekintetbe vesszük, hogy az erdőhivatalok legkisebbike 74.000, legnagyobbika több mint 200.000 holdra terjed, s hogy egyes pagonyok a legnehezebb bejárási viszonyok mellett is 30.000 holdnál nagyobb területet foglalnak magokban; az erdésznek pedig kötelességében állott volna minden egyes eladott fa mellett legalább háromszor megjelenni. Először, hogy azt kijelölje; később, hogy annak köbtartalmát mérések

utján megállapítsa, és végül, hogy az abból készített árut fölvegye, azt az átadott gömbölyü fa tömegével összehasonlitsa és a vevőnek szabályszerűen átadja.

De az erdésznek ezenkívül még az összes szolgálmányfa törzsenkénti kiszolgáltatását is kellett eszközölni; továbbá vágási és ertési terveket, famérési és erdőkárosítási jegyzőkönyveket készítenie; szállítási és igazolási czédulákat kiszolgáltatnia és sok egyéb írásbeli munkát végezni. Miután pedig az erdész mindezeket megfelelően teljesíteni képes nem volt, a mindig idejekorán bekövetelt írásbeli munkáknak adott előnyt, annál inkább, miután a tisztviselőt ott leginkább csak ezekben szokták ellenőrizni, s ezek szerint megítélni.

Az erdő s annak kezelése ellenben legnagyobb részben többé-kevésbé megbízható erdőőrökre, és miután ezeknek is tulnag területjeik voltak, részben Isten gondjaira volt hagyva.

II.

Az erdőszolgálmányok megváltásáig való teendők.

Miután a horvát-tótországi végvidék erdőségeinek roppant tömegü évi fatermését az eddig szokásos kiskereskedés után a bennlakók és az ezen erdők közelében fakereskedésbe fektethető tőkék igénybe venni nem képesek;

miután annak így eladható csekély részét ez uton semmikép sem lehet a birtokos jelen és jövő érdekeinek megfelelően értékesíteni;

miután továbbá az erdőhasználat ily módja mellett az erdővagyon kielégítő megőrzését csak aránytalanul nagy költségekkel lehetne létesíteni; és

miután az végül egészen indokolhatlan pazarlásnak nevezhető, ha a legnagyobb részben tűzifára terjedő szolgálmányok fedezésére szükséges erdőrészek is hosszú fordáju szálfüzemben kezeltetnek;

a szóban forgó erdőségeket minden kerületben két fő-részre kellene osztani. Ezek egyike, a mely ugyanis az erdő-szolgálmányok kielégítésére lenne szánva, legfeljebb 40 évi alfa fordáju középerdőként, vagy a karstterületen legfeljebb 80 évi fordáju szálfüzemben kezeltetnék; a másik csoport ellenben tekintettel a czélszerű nagykereskedés kiviteli céljaira, ezután is megfelelően magas fordában kezelendő szálerdőket képezne.

Miután azonban a községi erdőilletőség kihasítása már el van rendelve, s az erre vonatkozó munkálatok már folyamatban is vannak: úgy a föntjelzett osztás és kettős erdőgazdaság annál [kevésbé foglalhat már helyet; mert e célból költséges előmunkálatokra lenne szükség, melyek e fölött több időt vennének igénybe, mint maga a végleges erdőkihasítás. Ez utóbbi befejezéseig tehát a vágások eddigi sorrendje szerint előhaladva, mindenekelőtt a faizási szolgálmányokat kellend kielégíteni, s a 850.000 ölnyi termés maradékából 10⁰/₀-ot az eddigi kiske-reskedés útján, 90⁰/₀-ot pedig nagykereskedők közvetítése mel-lett értékesíteni.

III.

Az erdei szolgálmányok megváltása.

Hogy azonban ez átmeneti gazdaságot lehető legrövidebb időre szorítani és mielőbb egészen okszerűen erdőgazdasági elveket lehessen alkalmazni, az erdőkihasítást minden rendelkezésre álló módon kell siettetni.

Miután a községek számára kihasítandó erdőterület mértéke az erre vonatkozó királyi rendelettel az összes erdők értékelével már meg van állapítva és miután ez erdőosztás végrehajtására nézve is ki van már adva a részletes utasítás, úgy a kihasítás maga is aránylag gyorsan lesz eszközölhető, ha az illető előmunkálatok alapján ismerve leendő az egyes állabok tere, azok talaj és fatömeg értéke, valamint a leglé-

nyegesebb mellékhasználatoké is. Fölötte fontos tehát, hogy az egész e célra alkalmas erő a megjelölt előmunkálatok végrehajtására minél célszerűbben fordítottassék.

A rendelkezésre álló ily erő a fölméréssel megbizott katonai osztályokon kívül, az egyes ezredekben az erdőbecsléssel és rendezéssel foglalkozó egyes erdészekből áll.

Ez utóbbiak alkalmazásának eddigi módja azonban nem enged az említett adatok gyűjtése és összeállítása ügyében sok üdvöset reményleni, a mint hogy ez uton az erdőrendezésben sem éretett el valami nevezetes eredmény.

Habár ezzel a viláért sem akarnám az ottani becsló-erdészek ismereteit vagy azok ügyességét kétségbe vonni, ugy mégis egész leplezetlenül kell kimondanom, hogy megfelelő erdőgazdasági elvek föllállítása, melyek a beható viszonyok öszszeségének leginkább megfelelnek, és alkalmazásuk legegyszerűbb módjának megállapítása, gyors fölfogáson és a viszonyok, valamint azok egymásra hatásának helyes megítélésén kívül még sokkal több tapasztalást és gyakorlatot is igényel, mint a mennyi a világ bármely intézetében megszerezhető.

A végvidéki erdőrendezők azonban csupa fiatal emberek, kik az erdészeti foglalatosságok e legfontosbbikával, melyet joggal az erdőgazdaság lelkének neveznek, megbizattak, a mint az iskolából kiléptek.

Miután továbbá egyenként és elszigetelten működtek, azok mindenike más-más az iskolában betanult, de teljesen még át nem értett elméletet vett munkái alapjául, melyek a teljesen meg nem érlelt eszmék bélyegét abban is magukon viselik, hogy legnagyobbbészrt tulságosan bonyolódottak és a beható viszonyok öszszeségének még sem felelnek meg.

A különböző munkálatokat nem lengi át egységes szellem, mert az érett vezetés teljesen hiányzott és miután ez urak

beható felügyelet nélkül dolgoztak, sok esetben a fölhasznált idő sem állott a teljesített munkához helyes arányban.

A fönntemlitett hátrányok az erdőkihasításra vonatkozó adatok gyűjtése és összeállítása körül is érezhető lesznek, ha az eddigi munkarendszer fönntartatik.

Szükséges tehát, hogy a becsléssel eddig elfoglalt erdészekből külön bizottmány alakittassék, s ez egy jeles erdőrendező vezetése alá helyeztessék, miglen a felügyeletet maga az erdőigazgató eszközölné.

E bizottmány helyes vezetés és felügyelet mellett, munkálataiban napról-napra fokozódó jártasságot és biztosságot nyervén, föladatát igen gyorsan és talán két év alatt oldhatná meg. Az adatok összeállítását nyomban a kihasítás követné, ezt pedig a kincstárnak maradó erdők megfelelő berendezése és ennek alapján az egyes üzemosztályok termésének nagykereskedés útján való értékesítése.

IV.

Az erdőrendezési bizottmány.

Hogy később, ha egyszer a kincstárnak maradó erdők üzemosztályokra, védkerületekre, pagonyokra és erdőhivatalokra való beosztása be leend fejezve, s a kinevezettek mindenikének helyét el kellend foglalnia : a legfontosabb munkálatok folytatására szükséges begyakorolt emberekkel lehessen rendelkezni, tanácsosnak látszik az erdőszemélyzet létszámát legalább 12 gyakornokkal megszaporitani. Ez még azért is szükséges, hogy a kihasítást közvetlenül az erdőgazdaság rendezése követhesse. E gyakornokok ugyanis a becslőkkel vegyesen alkalmaztatnának s az erdőkihasítás végrehajtása után ők képeznék az erdőrendező folytonos vezetése és felügyelete mellett az állandó erdőrendezési bizottmányt.

Fölváltva e gyakornokokat, az erdőhivatalokhoz is be lehetne osztani, hogy ott jóra való erdészekké képeztesse; a mi azért is szükséges, hogy halálozási, szabadságolási vagy megbetegedési esetekben használható helyettesekkel lehessen rendelkezni; mert az erdők szándékba vett czélszerű és belterjes használata mellett, az erdészi állomásoknak erdőőrök általi, habár rövid időn át való ellátása nem tanácsos.

V.

A nagyeladások megfelelő módjának tervezete.

Az erdőkihasítás végrehajtása után az eddigiek szerint sürgősen szükséges, a végvidék kincstári erdőségeiben a kis-kereskedéssel teljesen fölhagyni és jövőre kizárólag csak nagykereskedést üzni. Ennek azonban oly módon kellene berendeztetnie, mely idegen és nagyobb tőkéknek tartós foglalkozást és megfelelő nyereséget, a kincstárnak megfelelő nagyságu és folytonos jövedelmet, a népességnek pedig nemcsak a végvidék egyes, de ennek egyaránt minden részeiben tartós keresetet biztosítani képes.

Különben azon nagy áldás, mely a lakosságot és a nemzeti vagyont a polgárosítással és ezzel összefüggésben a tetterőt megbénító, a törekvést már csirájában elfojtó és minden irányban erkölcstelenítő házközösség beszüntetésével érte, igen könnyen terhes átokká válhatnak.

Ezen egy bölcs intézkedés által jólétre és boldogságra hivatott nép egy másik, talán jóakaratu, de következményeire nézve át nem gondolt tény által könnyen hajléktalan és végzetlenül nyomoru koldusokká lehetne.

Hogy tehát a föntebbi igényeknek megfelelő nagykereskedést lehessen megalapítani, mindenekelőtt a gazdaság következő berendezésére van szüksége.

VI.

A gazdaság berendezése.

a) Üzemosztályok.

Először is azon erdőket, melyek a szolgáltatások megváltása után a kincstár tulajdonát képezendik, üzemosztályokra vagy gazdasági testekre, azaz oly csoportokra kell osztani, melyek mindenike külön megfelelő évi tartós termést szolgáltatni van hivatva.

Ez üzemetestek alkotásánál tekintetbe kell venni legelőször is azon rakpontokat, melyek a világkereskedés kiinduló helyeiként szerepelni hivatvák.

Minden erdőcsoportnak ugyanis, melynek tartós termése egy ily rakpontra legkönnyebben, legolcsóbban s így legelőnyösebben hozható, egy üzemosztályt kell képeznie, hacsak annak további fölosztását az alább megjelölt okok nem igazolják, illetőleg szükségessé nem tennék.

Magában értetik, hogy az üzemosztályok határait nem szabad a mostani erdőhivatalok és pagonyok határaitól függőkké tenni. Ellenkezőleg ez erdők erdőhivatalokra, pagonyokra és védterületekre csak az üzemetestek kikerekítése után leendnek véglegesen beoszthatók; mert egy és ugyanazon üzemetest két pagony vagy két erdőhivatal részét czélszerűen nem képezheti.

Rakpontoknak a fentebbi értelemben alkalmas helyeket képeznek a karstterületen, például: Obrovazzo, vagy az Otocsacról Goszpicson át Dalmátiába építendő vasut; továbbá a tengerparton Karlopage, Stinicza, Szt.-György, Zeng és Bukkari; azután a Zavalja vagy Bihacs felé lejtő részekre nézve az Unna partja. Utóbbi folyót tutajozhatás végett helyenkint szabályozni kellene, hogy a Száva és Duna vidékeire fenyőfát szállithassunk s innét az ott most uralkodó a Dráván hozott steierhoni és a Dunán érkező osztrák fenyőfát kiszorithassuk.

A nevezett erdők azon részeire nézve, melyek a plitvitzi tavakat környezik, vagy közvetlenül a Korana folyóra hajlanak, rakpontul Károlyváros lenne tekintendő. E célból az erre kiválóan alkalmas plitvitzi tavakat és a Koranát usztatás és tutajozásra kellene berendezni.

További rakpontokul szolgálhatnának a Károlyvárosról Ogulinon, Wrbovskón és Fucsínén át Fiuméba vezető vasut egyes állomásai.

A sluini és az 1-ső báni-ezred erdőségeire nézve rakpontokat képeznének a Korana útján Károlyváros, az Unna és az építendő kosteinicza-sziszeki vaspálya egyes állomásai.

A 2-ik báni ezredből a kivitelt szintén a kosteinicza-sziszeki pálya és az Unna közvetítenék, miglen a termés egy részét az ottani vas- és rézipar veendik igénybe, ha az illető vállalatok életképeseknek bizonyulandnak. Ehez azonban jelenleg csekély a kilátás és arra számítani talán csak a közlekedés általános javulása után lehetend, miután a mostani vállalkozók állítása szerint a termelvények szállítása költsége majdnem az egész üzletnyereményt veszi igénybe.

A szávamenti sikság erdőségeire nézve, a Szávavonal majdnem minden egyes pontja nyújt alkalmas rakhelyet.

Itt tehát az üzemtestek alkotására nézve más szempontok döntenek, melyek a föntjelölt főhatárokon belül a nevezett többi erdőkben is tekintetet érdemelnek.

Ha ugyanis a felső végvidék erdőségei csoportokra ugy leendnek beosztva, a mint ez az egyes főrakpontoknak megfelel, azon további kérdés merülend föl, hogy e csoportok némelyike nem túl nagy-e, mintsem hogy annak kezelése egy erdész megoldható föladatát képezhetné; vagy hogy egyes csoportokban nem létezhetnek a többiekétől értékre és használati módra nézve eltérő fanemü állabok oly térnagysággal, hogy azok önmagukban véve is külön üzemtestet képezhessenek.

Ez utóbbi tekintetek a szávamenti erdőknek üzemtestekre való beosztásánál kizárólag irányadók.

Az üzemtestek megalkotása után ezeket pagonyokká és erdőhivatalokká úgy kellend összefoglalni, hogy az egyes erdőszeknek és erdőhivataloknak sem tulságosan sok, sem aránytalanul kevés tért és foglalkozást adni ne legyünk kénytelenek.

b) Üzem mód, forda és berendezési időszak.

Ezek után a következő alapokon azon előmunkálatokat kellend elkészíteni, melyek az egyes üzemtestek tartós évi fatermésének kipuhatolására szükségesek.

Mindenekelőtt ugyanis minden üzemtestre nézve meg kell állapítani az üzem módot, a fordakort és a berendezés időszakát.

A kincstár ezen összes erdőségei előnnyel csak szálerdőüzemben kezelhetők; mert az erdőkben a gazdaság célját csak a kivitel képezheti, melyre itt ismét csak az épület és műszerfa alkalmas. Ezt pedig megfelelő minő- és mennyiségben csak nagyobbkoru állabok szolgáltatják.

A végvidék összes erdőségeire nézve azonban nem lehet a szálerdőüzem ugyanegy módozatát alkalmazni.

E tekintetben ugyanis a karst területén a likani, otocsáni és ogulini ezredben fekvő erdőket a többiektől lényegesen kell megkülönböztetni.

Az első az alközet minőségénél és az ott uralkodó heves bóra- és sirocco viharoknál fogva föltétlenül csak szabályos szállalóüzemben kezelhetők. Ez erdők valamennyi egyéb részeiben a fokozatos szabályüzem minden hátrány nélkül behozható és illetőleg folytatható.

A szálerdőüzem e két módozatának itt megfelelő alkalmazását illetőleg, alább fogom nézeteimet kifejteni.

Fordakornak a szóban forgó összes kincstári erdőkre nézve 120 évet ajánlanék.

Kevesebbet azért nem; mert az itt uralkodó fanemek, a jegenyefenyő, a bikk és a tölgy csekélyebb korban a kivitel főtárgyát képező épületi- és műszerfa választékokat úgy mint deszkát, dongát, zsindelyt, hajóépületi fát a tömegnek nem megfelelő százalékjaiban szolgáltatathatják; nagyobb fordakor ellenben előnyöket nem nyújtana és növényapadással járna.

120 éves korban ugyanis a bikk és a jegenyefenyő nemcsak a karst szállaló üzemében, hol a talaj folytonos beárnyalása mellett minden egyes törzs teljes szabadon fejlődhetik, de ez erdők többi részeiben a tölgy, bükk és gesztenyefa is, főleg ha az egyes törzsek gyorsabb fejlődése megfelelő áterdölések útján fokoztatik, a nevezett áruk előállítására teljesen elegendő méreteket érnek el.

Csak az volna tehát még megállapítandó, hogy az ajánlott forda mellett a kivánt erősebb választékok, ugymint bordonálík, nagyobb árboczfák vagy kiváló méretű hidépületfák miként lennének növelhetők. Tapasztalás szerint az ily alakban eladható áruk tömege nagyobb fatermések legfeljebb néhány százalékát képezi s ily mennyiség az ajánlott fordakor emelése nélkül is fölnevelhető, ha a használat alkalmával a vágások minden holdja után a legjobb növésű, legszebb alaku és legegészségesebb törzsek megfelelő számát, részben az utak közelében fön-tartjuk, s azokat másfél vagy két fordának megfelelő korban használjuk.

Az erdőrendezési, vagyis azon időszakot, mely alatt a szabályszerű termésen kívül a netaláni fatömegfölslegek is fölhasználándók, csak akkor lehetend helyesen megállapítani, ha az egyes üzemtestek állabjainak helyes fölvétele és leírása alapján azok különleges minőségére és a fatömegfölslegek nagyságára nézve tisztában leendünk.

Hogy az évi termésnek a fentebbi megállapodásoktól függő nagyságát megállapíthassuk s ez alapon a használat és az újraerdősítés módjára nézve határozhassunk, aszerint különemű előmunkálatokra van szükségünk, a mint ezek vagy a Karstra, vagy ez erdőterület többi részeire vonatkoznak.

(Folyt. köv.)

A vadászati törvény.

A képviselőház által elfogadott azon vadászati törvényjavaslaton, melynek szövegét és tárgyalását lapunk mult évi XI. és XII. füzetében közöltük, a főrendiház határozata alapján és a képviselőház részéről történt ahoz-járulással, változás tétellett. Ebből folyólag tehát, s azon célból is, hogy t. olvasóink netaláni szükség esetére magának a törvénynek hiteles tartalmát birják, a következőkben közöljük a vadászati törvénynek az országos törvénytár idei 6-ik számában megjelent szövegét.

Az 1872. évi VI. törvényczikk a vadászatról.

(Királyi szentesítést nyert 1872. évi február-hó 18-án, kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1872. évi február-hó 19-én.)

(Folytatás és vége).

III. FEJFZET.

A vadászati tilalmakról.

Az általános vadászattilalom tart február 1-től augusztus 15-ig.

Ettől eltérőleg tilos a vadászat :

- a) szarvasbikákra október 15-től, dämvasdbikákra november 15-től julius 1-ig;
- b) szarvas-, dämvasd- és öztehénre február 1-től október 15-ig;
- c) özbakra január 15-től április 1-ig;
- d) zergékre november 15-től julius 1-ig;